

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inzerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Italijanska ofenziva.

VII. bitka ob Soči.

Dunaj, 16. septembra.

Bitka na Kraški visoki planoti traja brez prenehanja z enako silo. Zopet so bili od najsilnejšega artiljerijskega ognja in ognja strojnih pušk podpirani infanterijski napadi Italijanov naperjeni na celo fronto med reko Vipavo in morjem. Na severnem krilu te pokrajine je sovražnik malo napredoval. Tu poteka naša črta sedaj blizu vzhodno Grada pri Mirnu. V ostalem je ostala bojna fronta vsled žilavega vztrajanja naših čet neizpremenjena. Petsto Italijanov smo vjeli, 3 strojne puške vplenili. Severno od reke Vipave se je razširil artiljerijski boj na večino delov fronte do Krna. Vzhodno od Gorice na naše pozicije južno od Rožne doline poskušeni napad ni mogel v našem ognju pridobiti tal.

Tudi pri Bovcu je topovski ogenj zelo živahen.

Ob tirolski fronti napada nasprotnik greben Fassana. Pred odsekom Cima di Cece - Col Torondo je učinkovanje naše artiljerije sovražno prodiranje ustavilo. Na Caureolu se je posrečilo oddeikom alpinov polastiti se nekega oporišča v škri vrha.

Dunaj, 17. septembra.

Na Kraški visoki planoti so nadaljevali Italijani dan in noč svoje napade. Naša fronta je ostala neomajana. Na najsevernejšem odseku je sila nasprotnika po mnogih brezuspešnih sunkih popustila. Najsilnejša je bila bitka med Lokvico in Kraško kopo jugovzhodno Doberdokskega jezera. Dasiravno je pošiljal sovražnik proti temu kosu fronte neprestano nove sile in je mogel mestoma vdreti v naše črte, se je bližinski boj vedno zopet odločil v prilog našim četam, med katerimi se je posebno odlikoval pešpolk št. 96. Izgube Italijanov so odgovarjajoče masi čet na ozkem napadnem prostoru izredno visoke. Tako je samo v borbi za zgoraj omenjeno Kraško kopo izkrvavelo 7 sovražnih polkov. Na fronti severno od reke Vipave do

Krna je artiljerijski boj na živahnosti pridobil. V odseku pri Bovcu je napadel sovražnik po močni pripravi s streljanjem Vršič-Ravelnik in Rombon, toda brezuspešno.

V alpah Fassana smo zavrnil več poskusov Italijanov splezati na Coltorondo.

Boji na morju.

Dunaj, 17. septembra.

Flotilja hidroplanov je v noči od 16. na 17. uspešno obložila železniške naprave v Mestru s težkimi bombami. Vsa so se nepoškodovana vrnila.

V noči od 17. na 18. t. m. je flotilja hidroplanov iznova uspešno obložila s težkimi in lahкими bombami železniške naprave v Mestrih ter mnogokrat zadela železniška poslopja. Kljub najsilnejšemu obstreljevanju so se letala nepoškodovana vrnila.

Dunaj, 18. septembra.

Včeraj je obnovila tretja italijanska armada napade na celo našo fronto na Kraški visoki planoti. Tudi ta četrti bojni dan so žilavi branitelji obdržali svoje pozicije. Kjer je vdrl sovražnik v prve jarke, smo ga s protinapadom vrgli zopet nazaj; na mnogih točkah pa so se zlomili njegovi sunki že v koncentričnem ognju naše vrle artiljerije z največjimi izgubami za sovražnika. Preizkušeni pešpolk št. 87. je bil pri Lokvici odlično deležen pri uspešni obrambi proti sovražnemu naskoku. V severnem odseku visoke planote so oddelki pešpolka št. 39. krvavo zavrnil tri napade italijanskih grenadirjev.

Živahni topovski ogenj od reke Vipave do pokrajine pri Plaveh traja.

Na fronti v Fleimstalu so se ponavljali brezuspešni sunki slabotnejših oddelkov proti našim pozicijam na grebenu Fassana.

Dunaj, 19. septembra.

Na Kraški visoki planoti je potekel včerajšnji dan bolj mirno, ker je napadalna sila v boju se nahajajočih italijanskih armadnih zborov očividno izčrpana. Posamni sovražnikovi sunki so bili odbiti. Topovski boj je bil popoldne več ur zelo ljut, zlasti v južnem odseku visoke planote. Tam

se je od začetka bitke odlikoval pešpolk št. 102 s hrabro vztrajnostjo.

Pri Bovcu in na grebenu Fassanskih alp so odbile naše čete več napadov slabotnejših krdel.

Dunaj, 20. septembra.

Italijanski topovski ogenj na kraško visoko planoto je bil od časa do časa zopet zelo živahen. Vsled delovanja naše artiljerije se sovražni poskušeni napadi niso mogli razviti. Kakor je sedaj dognano, so imeli branitelji visoke planote v štiridnevni težkih bojih sebi nasproti 20 infanterijskih brigad, 1 konjeniško divizijo in kakih 15 bataljonov bersaglierijev.

V suganskem odseku so napadli Italijani našo pozicijo na Civaronu in na potoku Maso: po silnih bojih, ki so trajali do polnoči, smo jih s težjimi izgubami vrgli popolnoma nazaj.

Sedma bitka ob Soči.

Novi ofenzivi je napravil pot bobnajoči ogenj iz stotin topov, ki se je stalno stopnjeval in dosegel intenzivnost, kakoršno se je opazilo doslej samo na nemško-francoski zapadni fronti in šele v zadnjem času tudi na vzhodni fronti. Ta artiljerijski ogenj, ki je segel doslej do ozemlja Krna, izpolnjuje odmore med posameznimi napadi v masah, katere pričinja vojvoda d' Aosta vsakokrat s svežimi divizijami. Italijanske letalske skupine podpirajo poizvedovanje in napad, ter petnajst do osemnajst Capronijevih velikih bojnih letal in več nieuportskih lovskih enokrovnikov močne oblagajo s težkimi bombami postaje in transporte železniške proge Gorica—Trst Tudi jedna zračna ladja se je udeležila metanja na Nabrežino . . . Na napadalno fronto sta došla z novimi divizijami tudi dva nova poveljnika Mambretti in Piacentini; fronta je stisnjena na 20 km dolgoti. Večkrat pride po bobnajočem vse drobečem ognju do bojev moža proti možu z ročnimi granatami, noži, koli. Posebno ljuto je bilo borenje na severnem robu planote. Odločene, da rajše umrjejo, kakor pa prepuste novo pozicijo, so se branile naše čete z ogromno ljutostjo, so pobile na tisoče sovražnikov in zapodile ostanek v prvotne jarke nazaj.

PODLISTEK.

Vladimir Korolenko.

Brez besede.

Dalje.

Bilo je v sivem jutranjem svitu in Matvej ni natančno razločil tujčevega obraza. Kasneje se je spomnil, da je bil bled in da so zrlle velike oči, žalostno in trpeče . . .

Očividno je bil tudi to kak postopač, morda kak nesrečnež, kojemu se je danes ali pa tudi že več dni slabo godilo in ki sedaj ni imel niti onih par centov, da bi si bil plačal prenočišče. Morda je bil tudi to kak mož brez besed, morda eden onih, ki prihajajo tropoma semkaj, ravnotako revni in nevedni kakor naši rojaki in v srcu z ravnostnim domotožjem po zapuščeni domovini, po domačem nebu . . . Eden onih brezposelnih, kojih je neznansko mnogo. Morda je tudi tega obvladalo domotožje; morda ga niso več nosile noge; morda mu je prekipevalo srce od tuge samotnosti. Morda pa ga je le mučil glad in s polovico Matvejevega kruha bi mu bilo pomagano. Morda bi bil tudi on Loziščanu pokazal kak izhod . . .

Morda . . . Kaj ni vse mogoče! Morda bi si bila postala ta dva človeka prijatelja, brata do konca dni, ko bi bila izmenjala le par prijaznih besed v tej gorki, temni, tihi in žalostni noči v tuji deželi.

Pa človek brez besed se je, ležeč na zemlji, kretal slično kakor prej volk v svoji kletki. Misлил je, da je to oni mož, čigar glas mu je še pred kratkim donel tako ostro in jezno na uho. Ako pa

ni bil, je bil to morda čuvaj, ki prihaja, da ga prepodi.

S sovraštvom v srcu je dvignil glavo. Štiri človeške oči so se srečale z izrazom nezaupljivosti in strahu.

„German?“ vpraša tujec z zamolklim glasom . . . „French? Tedesco, Italiano?“

„Kaj hočeš od mene?“ odvrne Matvej. „Ali tudi tukaj ne privoščiš človeku trenutka miru?“ Menjala sta še nekoliko besed. Glasova obeh sta donela jezno in sovražno.

Tujec je izpustil veje. Grmičje se je povežnilo in izginilo je.

Izginil je in njegovi koraki so se polagoma poizgubljali . . . Matvej se je naglo, nekako s strahom oprl na komolce . . .

„Proč gre,“ si misli. „In kaj bo sedaj?“ . . . Rad bi bil poklical človeka nazaj. A potem si domisli, da to ne gre in da je nepotrebno. Saj vendar ne bi razumel besedice.

Prisluškoval je, kako se oddaljujejo koraki, dokler jih ni več slišal in kako je potem šumelo in šepetalo le drevje v gosti temi predno napoči dan . . . Od morja je priplaval meglen oblak in tih, a gorak, ne dolgo trajajoč dež je napolnjeval ves park s šumenjem padajočih kapelj v vejevju. Izpočetka sta v centralnem parku poslušala dva človeka to šumenje, potem je poslušal le eden . . .

Drugega je našla jutranja zarja visečega na enem šepetajočih dreves s strašnim obrazom in mrtvih, steklenih oči. To je bil oni, ki je prišel v grmičevje ter predramil spečega Loziščana. Mož brez besed je bil prvi, ki ga je zagledal, ko se je vsled mraza, vlažnosti in nemirne žalosti v srcu

dvignil izpod grma. Obstal je kakor okamenel, se nehote prekrizal ter hitel proč z obrazom, ki je bil bled kot mrtvaški prt in prestrašenih, blaznih oči . . . Morda ga je gnalo sočutje . . . morda pa se je . . . le bal, da ga pokličejo za pričo . . . Kaj naj bi bil on, človek brez besed, brez potnega lista, povedal sodnikom te proklete dežele?

V tem trenutku ga je videl čuvaj, ki je zevaje vstajal izpod strehe. Čudil se je obleki orjaškega človeka. Mislił je, da mora biti to oni, ki je ponoči stal pred volčjo kletko in občudoval je odtiske velikanskih Loziščanovih škornjev na vlažnem pesku v parku.

XIX.

To jutro so brezposelni v New-Yorku sklenili napraviti veliko zborovanje. Začetek je bil zgodaj, da bi truma brezposelnih vzbudila pozornost onih, ki so hodili na delo v pisarne, tovarne, delavnice.

O tem zborovanju so listi že teden dni prej pisali in naznanjeni so bili tudi že govorniki. Vsled tega so vedeli že v naprej, „da bo množica kršila javni mir in red“. Delavski listi so vzpodbujali k redu, dostojnosti in spoštovanju zakonov. „Ne dajte nasprotnikom priložnosti, da vas imenujejo nekultivirane“ — tako so pisali poznati voditelji delavstva.

Najbolj razširjeni časopis „Sun“ je obljubil svojim čitateljem, da bo poročal natanko o vseh fazah zborovanja. V to svrhu naj bi izšla vsake pol ure posebna izdaja. Zato so poslali tja že v zgodnjih jutranjih urah nekega poročevalca, ki naj napiše notico: „Centralni park pred začetkom zborovanja.“ (Dalje.)

Tržaški vodovod uničen.

Vladni komisar v Trstu Krekić-Strassoldo je izdal za someščane oklic, v katerem naznanja, da je sovražnik razdejal brojenski vodovod (Aurisina), ki preskrbuje Trst z vodo, Mesto in okolica razpolaga približno s 400 vodnjaki in izvirkami. Ker pa ti v zdravstvenem oziru niso neoporečni, preti nevarnost kužnih bolezni, zato treba vodo prekuhati pred uporabo. Oblasti hočejo postaviti aparate za destiliranje vode, cesarski komisar je naročil sedem takih aparatov, trije so že na razpolaganje. Nadalje se dajo občinstvu na razpolaganje veste količine klorificirane vode.

Vojna z Romunijo.

Boji na Sedmograškem.

Dunaj, 16. septembra.

Pri Fogarasu je prekoračil romunski polk Aluto; vrgli smo ga nazaj. Seveno od Kehaloma (Repsa) so imele naše varstvene čete uspešne boje. Sicer razen bojev pri Hatszegu, o katerih smo poročali že včeraj, nobanih posebnih dogodkov.

Dunaj, 17. septembra.

Jugovzhodno od Hatszega so izvršile stotnije honveda in nemški oddelki uspešni sunek. Sicer na fronti ničesar posebno pomembnega.

Dunaj, 18. septembra.

Jugovzhodno od Hatszega novi uspešni boji. Včeraj smo vplenili 7 romunskih topov in več strojnih pušk.

Severovzhodno od Fogarasa je vkorakal sovražnik brez boja v Köhalom.

Dunaj, 19. septembra.

Jugovzhodno Hatszega (Hötzinga) smo vrgli Romune čez Merisor proti Petrosenyu nazaj. V gorovju Gergeny in Kelemen ozek bojni stik s sovražnikom.

Dunaj, 20. septembra.

Romune smo jugovzhodno od Hatszega popolnoma prepodili. Petroseni in prelaz Szurtug sta zopet v naši posesti.

Dunaj, 21. septembra.

Južno od Petrosenija smo zopet zasedli tudi višine na obeh straneh prelaza Vulkan. Pri Sibinju in ob Sedmograški vzhodni fronti le praske prednjih straž.

Romunski poraz pri Hatszegu.

Na Sedmograškem so prizadele naše in nemške čete pod poveljstvom nemškega generallajtnanta von Staaba Romunom težak poraz. Osvojile so romunske pozicije jugovzhodno Hatszega ter so pognale sovražnika čez Merisor proti Petrosenyu nazaj. V severovzhodnem sedmograškem kotu se vršijo večji boji. Tam so se pomaknile močne romunske sile v ozemlju pogorja Görgeny in Kelemen na obeh straneh gorenjega Maroša proti našim pozicijam. Romuni napadajo našo fronto med Marošem in gorenjo Bistrico. Skrajni točki tega bojišča ste Borgo v dolini Bistrice in kraji zapadno Görgey Szt. Miklosa.

Zmaga na Sedmograškem.

Mnogo obetajoča ofenziva naših in nemških čet jugovzhodno Hatszega v dolini reke Strigy je rodila lepe uspehe. Poraženi sovražnik se je umaknil v kotlino pri Petrosenyu, kjer se je skušal trdovratno držati. Zaman. Naše čete so ga pognale v beg, zasedle so Petroseny, v katerega bližini se nahajajo bogati rudniki, ter so vrgle Romune čez sedlo Szurduk zopet na romunsko tla nazaj. S tem je paraliziran najopasnejši romunski sunek, katerega cilj je bil prodiranje v Banat. Romuniji pa grozi sedaj tudi na njeni zapadni fronti nevarnost sovražne invazije. Zopet se je pokazalo, da zna naše armadno vodstvo pravočasno in na pravem mestu nastopiti. Uspeh pri Petrosenyu bo še povečal zaupanje, ki ga goji vsa javnost, da so namreč romunski dnevi na Sedmograškem šteti.

Ruska ofenziva.

Novi ruski navali.

Dunaj, 17. septembra.

Ob ruski fronti se je sovražnik včeraj zopet nenavadno trudil, da bi omajal črte zaveznikov. Boj se je odločil nam v prilog.

Armadna fronta generala konjenice nadvojvode Karla je bila ob kotu treh držav jugozapadno od Dorne Vatre, med Capulom in Črno horo, severozapadno od prelaza Jablonice, severno od Stanislavova, ob Narajovki in jugovzhodno Brzezanov napadena od večidel zelo nadmočnih sil. Sovražni naskoki so se končali — izvzemši neznamenit uspeh pri Lipnici Dolni — povsod s popolnim neuspehom za Ruse. Isti uspeh so imeli sovražni napadi na zavezniške čete med Zborovom in najzgornejim Seretom pod poveljništvom gene-

rala von Ebna armade generalobersta Böhm-Ermollija.

V uspešnem sodelovanju infanterije in artiljerije je bil sovražnik povsod popolnoma zavržen. Glavni udarec so nameravali izvršiti Rusi zapadno od Lucka proti armadi generalobersta v. Tersztyanszkega, proti kateri so poslali tudi na novo prikljopljene gardne divizije v boj. V številnih valovih so se vrgle ruske mase med Pustomiti in Zaturči vedno iznova na odseke, katerim je poveljeval general von der Marwitz. Sovražne kolone so se zlomile večidel že pred našimi ovirami; če se jim je posrečilo na posameznih točkah vdreti v naše pozicije, smo jih v protinapadu zopet vrgli. Bojišče je posejano mrtvih in ježko ranjenih Rusov. Razmeroma majhno število vjetnikov dokazuje ljutost, s katero se je boj vršil. Naše izgube so razmeroma majhne.

Dunaj, 18. septembra.

V Karpatih je napadal sovražnik med kotom treh držav, jugozapadno od Dorne Vatre in Hrinjave na številnih točkah. Zavezniške čete so ga povsod vrgle nazaj.

Na obeh straneh Lipnice Dolne je omogočil protinapad tam se borečih nemških čet, da smo skoraj popolnoma dobili nazaj od sovražnika predvčerajšnjim zavzete pozicije. Severovzhodno od ravno imenovanega kraja so zmagovito zavrtili otomanski polki skupaj s svojimi zavezniki močne ruske sunke v ljuti borbi. Armada generala grofa Bothmerja je vjela 16 častnikov in nad 4000 mož ter vplenila 16 strojnih pušk.

Pri armadi generalobersta Böhm-Ermollija je obnovil nasprotnik včeraj popoldne med Zborovom in Perepelniki svoje napade. Sovražne mase so se morale povsod umakniti pred žilavo vztrajnostjo braniteljev. Armadi generalobersta v. Tersztyanszkega je bilo zavrtni samo še slaboten sunek. Druge poskušene napade smo že v kali udušili.

Berolin, 18. septembra.

Zapadno od Lucka smo preprečili s svojim učinkovitim zapornim ognjem, da sovražnik ni mogel zopet prodreti iz svojih maskakovalnih pozicij proti četam generala von der Marwitz. Samo severno od Selvova je prišlo do slabotnega napada, ki smo ga z lahkoto zavrtili. Mnogo tisoč padlih Rusov pokriva bojišče 16. septembra.

Med Seretom in Stripo so se končali opetovani ruski napadi na skupino generala v. Ebna z izgubami polnim popolnim neuspehom kakor prejšnji dan.

V hudih bojih so se turške čete, podpirane od zavezniških tovarišev, zapadno od Zlote Lipe ubranile napadov nadmočnega nasprotnika. Sovražni oddelki, ki so bili vdrlji, so zopet vrženi nazaj. Nemške čete pod poveljništvom generala von Geroka so se postavile na obeh straneh Narajovke k protisunkku, ki ga Rusi niso mogli vzdržati. Večji del predvčerajšnjem izgubljenih tal imamo zopet v rokah. Ne glede na velike krvave izgube je sovražnik utrpel nad 3500 vjetih in 16 strojnih pušk.

Dunaj, 19. septembra.

Rusi nadaljujejo v Bukovini svoje napade. Na obeh straneh Dorne Vatre se bojujejo skupno z njimi tudi deli romunske armade. Avstro-ogrske in nemške čete so odbile vse, mestoma z najsilnejšim topovskim ognjem pričete navale sovražnikov.

Jugovzhodno Ludove je potisnil sovražnik ozek kos naše fronte proti zapadu.

Pri Lipnici dolni so pridobili nemški protinapadi nadalje na prostoru.

Pred postojankami armade generalobersta v. Böhm Ermollija uspešni pohodi.

Pri bojni skupini generala Fatha smo zajurili štiri mostišče pri Zarečju. Avstro-ogrske in nemške čete generallajtnanta Clausiusa so porazile 4 zapored ležeče črte in so pripeljale 31 častnikov, 2500 mož ter 17 strojnih pušk.

Berolin, 19. septembra.

Nemške in avstro-ogrske čete generala von Bernhardi so zajurili štiri mostišča pod vodstvom generallajtnanta Clausiusa močno utrjeno rusko mostišče severno Zarečja ob Stohodu ter so zasledovale sovražnika na vzhodni breg. V roke nam je prišlo 39 častnikov, 2511 mož in 17 strojnih pušk. Pri Perepelnikih je vjela nemška lovska patrolja 2 častnika in 80 mož.

Protinapad ob Narajovki nam je priboril nadaljnih uspehov. Število vjetnikov se je povišalo na več kot 4200 mož.

Dunaj, 20. septembra.

V Karpatih je sovražnik z največjo žilavostjo napadal. Južno od žrebčarne Lučina in južno od Bistrea je dosegel krajevne uspehe. Sicer smo ga povsod zavrtili. Južno od Lipnice Dolnje je sovražnik zaman poskušal s sunki v masah delovati proti prodiranju nemškega napada.

Pri armadi generalobersta von Tersztyanszkega smo čez dan v kalu udušili poskušene ruske napade. Zvečer je pognal sovražnik med Pustomiti in Selvovom globoke mase proti nemškim in avstro-ogrskim četam generala von der Marwitz.

Povsod smo jih vrgli nazaj. Danes zjutraj so Rusi obnovili svoje napade. Posrečilo se jim je pri Selvovu na nekaterih točkah vdreti v naše jarke. Hitro izvršeni pretinapadi so pa sovražnika prisilili, da se je zopet umaknil.

Berolin, 20. septembra.

Zapadno od Lucka nasproti četam generala von der Marwitz je sovražnik čez dan le deloma zopet izvedel obnovitev sovražnih napadov, dočim na večini točk ruski artiljerijski ogenj na ruske jarke ni mogel doseči, da bi bila ruska infanterija zapustila svoje jarke. Sele zvečer in ponoči so se vdrlji napadi v močnih valovih naprej ter so se zopet z največjimi izgubami ponesrečili. Sovražnika, ki je bil začasno vdrl pri Selvovu, smo do konca vrgli zopet nazaj.

Dunaj, 21. septembra.

V Gozdnatih Karpatih je sovražnik nadalje napadal armado generala Karla barona v. Kirchbacka s kar največjo žilavostjo. Pri Brjazi in vzhodno od prelaza Pantyr je nekoliko potisnil nazaj naprej stoječe kose fronte. Sicer so se ponesrečili vsi napadi ob hrabrosti braniteljev. Med četami c. in kr. vojne sile, ki se bore v Karpatih, zaslužijo vrli ogrski črnovojniški bataljoni polkovnika Pappa, da jih posebno omenimo.

Pri armadi generalobersta von Tersztyanszkega so stale med Pustomiti in Zaturči zavezniške čete generala von der Marwitz zopet pod navalom močnih ruskih mas. Način bojevanja sovražnika je temeljil kakor vedno, v brezvestni moritvi v globokih kolonah naprej poslanih napadalnih čet, v katerih sredi se nahaja tudi garda. Samo vzhodno od Svinjuhov boj še ni odločen. Sicer smo sovražnika povsod vrgli z najtežjimi izgubami.

Berolin, 21. septembra.

Zapadno od Lucka je nadaljevala ruska garda skupaj z drugimi močnimi silami napade na čete generala von der Marwitz. Pri Korici boj še ni končan. V ostalem se ie na 20 km široki fronti večkrat ponovljeni napad popolnoma ponesrečil z zopetnimi najkrvavejšimi izgubami.

Bolgarski kralj pri prestolonasledniku Karlu.

Bolgarski kralj Ferdinand, ki se je več dni mudil v nemškem glavnem stanu, je 15. t. m. obiskal tudi armadnega poveljnika generala prestolonaslednika nadvojvode Karla. Kralja Ferdinanda je spremljal prestolonaslednik Boris. Sestanek je bil prav prisrčen in bolgarski kralj je v spremstvu nadvojvode Karla obiskal fronto armade generalobersta Kövessa. Podelil je mnogim avstrijskim častnikom in vojakom bolgarska odlikovanja, prestolonasledniku vitežki križ za hrabrost. Ponoči so se bolgarski gosti zopet odpeljali. Kralj Ferdinand se je na svojem potu mudil tudi v Lvovu.

Carigrad za Rusijo.

Iz Petrograda potrjujejo švicarski listi vest, da je ententa glasom sporočil voditelja kadetov Miljukova sklenila meseca aprila medsebojno pogodbo, ki priznava Rusiji Bospor in Carigrad.

Na Balkanu.

Romunska fronta.

Berolin, 17. septembra.

Odločilna zmaga je venčala spretno in energično vodene operacije v Dobrudži. Nemške, bolgarske in turške čete zasledujejo porazene ruske in romunske sile.

Berolin, 18. septembra.

Po tridnevem umikanju pred zasledujočimi zavezniškimi četami so sprejele pripravljene pozicije porazene Ruse in Romune v splošni črti Rašova—Cobatinu—Tuzla ter na novo pripeljane čete. Nemški bataljoni so ob Donavi južno od Rašove v sunku prodrli že do sovražne artiljerije, vplenili 5 topov ter zavrtili protinapade.

Nemški letalci v Dobrudži.

Berolin, 17. septembra. Nemška letala so z uspehom napadla 16. t. m. železniške naprave in sovražne kolone v severni Dobrudži. Sovražno flotiljo hidroplanov na morju pri Tuzli smo obložili z bombami. Eno letalo je bilo zadeto. Letala so se vrnila nepoškodovana.

Berolin, 20. septembra.

V Dobrudži so se odigravali silni boji z menjajočim se uspehom. S hitro zbranimi ojačenji se upira sovražnik v svoji poziciji kar najbolj žilavo.

Težki boji v Dobrudži.

Nemško uradno poročilo pravi, da se v Dobrudži sovražnik kaj najživahneje brani, in poudarja, da se vršijo ob Trajanovih okopih ljuti boji z menjajočim se uspehom. Bitka se vrši na črti Maralu—Manuk—Arabadži—Kokardža—Cobatin—Tuzla, ki je silno utrjena in kjer se sovražnik ojačen z novimi četami drži. Vojaški strokovnjaki sodijo, da je smatrati že dejstvo, da so morali

Romuni odposlali s sedmograške fronte znatne sile v Dobrudžo, za važen strateški uspeh. Romunija je nameravala postaviti proti Bolgariji prvotno le kakih 100.000 mož svoje polmilijske armade, ker je računala na izdatno rusko podporo. Mackensenova zmaga je prisilila Romune, da so morali poklicati s Sedmograške še najmanj 100.000 mož. Romunsko časopisje naznanja popolno pregrupacijo romunske armade in poroča se, da je od 18. t. m. ves privatni promet na železnicah Bukarešta—Črnava in Bukarešta—Gjurgjevo ustavljen, očitno radi velikih vojaških transportov.

Macedonska fronta.

Berolin, 17. septembra.

Po izgubi Malke Nidži so se Bolgari vstali v novi pripravljene obrambni poziciji. Opetovani srbski napadi na fronto pri Mogleni med Požarom in višino Preslepo so se ponesrečili. Vzhodno od Vardarja ničesar novega.

Berolin, 18. septembra.

Večkratni osamljeni napadi nasprotnika na fronti med Prespanskim jezerom in Vardarom so ostali brez učinka.

Boji v Macedoniji.

Južno Lerina (Florine) so se razvili med bolgarskimi in srbskimi četami srditi boji. Po svojih uspehih na Nidži Planini upajo Srbi izvojevati pot na Bitolj ter se polastiti te važne točke makedonske fronte. Njihovi napadi pa so bili dosedaj brezuspešni. Na ostali fronti postaja sicer pritisk ententnih čet močnejši, prišlo pa ni do nobenih posebno važnih dogodkov. Angleški poskusi, forsirati Strumo so se ponesrečili.

Berolin, 20. septembra.

Pri Florini in ob Kajmakalanu smo sovražne napade deloma v bližinskih bojih zavrnili. Zapadno od Florine so se prednje čete izognile sunku. Vzhodno od mesta smo sovražnika z uspehom nenadno napadli. Južno od Belašice planine so Bolgari 17. septembra vrgli Italijane iz vasi Matnice in Koroj ter smo vjeli 5 častnikov in 250 mož.

Berolin, 21. septembra.

V okolici Florine so imeli Francozi vsled uspešnih bolgarskih napadov precejšnje izgube. Vzhodno od mesta je bolgarska konjenica naskočila in razpršila umikajočo se sovražno pehoto. Vjeli smo mnogo sovražnikov in vplenili nekaj strojnih pušk. Na Kajmakalanu in na fronti Moglene smo odbili večkratne srbske napade.

Bitka pri Florini.

Bitka pri Florini se nadaljuje ter je skrajno ljuta. Bolgari napadajo v protisunko francoske čete, ki imajo ogromne izgube. Ker zastaja prodiranje Francozov, ne morejo tudi Srbi nikamor naprej in bolgarske čete z lahkoto odbijajo njih napade na Kajmakalan in ob Mogleni. Lyonski „Nouvelist“ javlja tudi, da je vest o zasedenju Florine preuranjena.

Srbsko prodiranje ustavljeno.

Rotterdam, 20. septembra „Daily News“ poročajo: Srbsko prodiranje je začasno ustavljeno, ne radi sovražnikovega odpora, temveč ker izvršujejo četverozvezne čete obkoljevalno akcijo okoli Bitolja. Srbi morejo le polagoma prodirati, ker so Bolgari razstrelili vse železniške mostove.

* * *

Novi grški kabinet.

Kakor poročajo italijanski listi, nima novi grški kabinet prav nobene politične barve. Novi ministri so skoraj neznan moštje. Ministrski predsednik Kalogeropoulos je 60 let star, novi zunanji minister je še mlaj, bil je leta 1912. tajnik grškega poslanstva v Rimu. V kabinetu ni nobenega odločnega Venizelista. Ministrstvo je zgolj poslovno in odgovarja zahtevam entente. Novo ministrstvo je le prehodno, ki naj napravi nekoliko red in naj se umakne političnemu kabinetu. Italijanski listi sicer z novim ministrskim predsednikom niso zadovoljni, češ, da je italofob, ter poudarjajo z njo, da se Grška ne sme več pridružiti četverozvezi. Ententa naj si zasigura, da bo ostala trajno nevtralna in neškodljiva, to je vse.

Novo grško ministrstvo.

Atene, 15. septembra. Kalogeropoulos je bil pooblaščen, da sestavi novi kabinet. Kalogeropoulos je bil član ministrstva Theodokis. Novi kabinet je sestavljen takole: Kalogeropoulos prevzame predsedstvo v ministrstvu in obenem vojni in finančni portfelj. Damianos bo vojni minister, Rufos notranji, Karpanos zunanji, Bokotopoulos prevzame justično ministrstvo, Kanaris naučno, Káftanzoglu prometno in Bassios narodno-gospodarsko.

Grki vojaki na Nemškem.

Berolin, 20. septembra. Listi poročajo, da bo IV. grški armadni zbor nastanjen v Görlitzu.

„Tageblatt piše: Vzhodno-makedonski grški armadni zbor, ki se nahaja sedaj na Nemškem, je bil, odkar so Angleži razstrelili most pri Demirhisarju, navezan na provijant, ki so ga dovažale ladje. Ententa pa je ladje zadrževala, češ, da so živila namenjena Bolgarom. Grški vojaki so morali cele tedne živeti od korenin in zelišč, hlebec kruha je stal v Kavali 8 frankov, škatljica vžigalic 50 centimes. Francoski vojaki pa, ki so bivakirali v neposredni bližini grških čet, so se mastili s konzervami, katerih prazne škatlje so metali Grkom.

Grška zahteva svoje vojake nazaj.

Rotterdam, 21. septembra. Kakor pravijo najnovejša poročila, bo zahtevala grška vlada s posebno noto, da pusti Nemčija, da se vrnejo v Görlitzu nastanjene čete IV. grškega armadnega zbora (skupaj približno 6000 mož) zopet na Grško nazaj. Grške čete naj se spravijo na švicarsko mejo in od tam na Grško. Grška vlada se zaveže, da njene čete ne bodo stopile v službo kake tuje države. Ententni krogi vedo povedati, da bo imela grška nota značaj ultimata, češ, da sta se kralj in vlada že odločila opustiti nevtralnost.

Francosko-angl. ofenziva.

Berolin, 17. septembra.

Pri armadi generalfeldmaršala vojvode Albrehta Würtemberškega in na severnem krilu armadne skupine prestolonaslednika Ruprehta traja živahno bojno delovanje. Trajna bitka ob Sommi se nadaljuje. Severno od reke smo krvavo odbili vse napade, deloma z zapornim ognjem. Za majhna gnezda Angležev pri Courcelletu, Flersu in zapadno od Lesboeufa se boji še vrše. Severno od Owillersa smo dosegli v napadu uspehe. Južno od Somme ni prišlo do izrazitega napada. Artiljerijski boj tudi tu ni bil prekinjen.

Berolin, 18. septembra.

Silna bitka ob Sommi je privedla na 45 km dolgi fronti od Thiepvala do južno od Vermandovillersa do skrajno ljutih bojev, ki so severno od Somme odločeni nam v prilog, na jugu od reke pa so imeli za posledico, da smo opustili popolnoma zasute dele pozicij med Barleuxom in Vermandovillersom z vami Berny in Deniecourt. Naše hrabre čete so dale dokaze svoje neomajne vztrajnosti in pozrtvovalnosti. Prav posebno se je odlikoval westfalski pešpolk št. 13. južno od Bouchavesnesa.

Močnim sovražnim letalskim flotiljam so se vrgli naši letalci nasproti ter zbili v zmagovitih bojih pet letal.

Od časa do časa živahno streljanje v pokrajini ob Mosi. Vzhodno od Fleuryja smo zavrnili sovražne oddelke, ki so prodirali.

Berolin, 19. septembra.

V ozemlju ob Sommi pod vplivom slabega vremena nobenega večjega boja. Delovanje artiljerije pa je bilo ipak deloma zelo ljuto. Vzhodno Ginchya in pred Comblesom smo prepustili sovražniku nekatere popolnoma sestreljene jarke, pri Belloyu in Vermandovillersu smo odbili delne napade.

Levo od Mose je došel francoski napad na zapadnem pobočju Morte Hommea prehodno v eden naših jarkov.

Berolin, 20. septembra.

Na bojišču ob Sommi nobenih posebno pomembnih dogodkov. Zavrnili smo posamezne sovražne sunke. Pri Flersu smo imeli v napadu z ročnimi granatami uspehe. Naknado se poroča, da smo 18. septembra zvečer zavrnili francoski napad iz Cleryja.

Na zapadnem pobočju Mort Hommea smo vrgli Francoze iz majhnega kosa jarka, ki smo ga še držali. Vjeli smo pri tem 98 mož ter vplenili 8 strojnih pušk. Naše patrulje so v noči na 19. september v Champagni pri uspešnih podvzetjih vjele 46 Francozov in Rusov, danes ponoči pa južno od kanala Rone več Francozov.

Berolin, 21. septembra.

Severno od Somme so se odigravali pri Courcelletu neprestano boji ročnih granat. Zavrnili smo sovražne delne napade pri Flersu zapadno od Les Boeufa in severno od Comblesa. Jugo-zapadno od Rancourta in pri Bouchavesnesu od naših čet v napadu pridobljena tla smo po ljutih bojih zopet izgubili. Južno od Rancourta smo držali zavzete jarke.

Na desno od Mose smo zavrnili pri stopnjevanem artiljerijskem delovanju sovražne napade v odseku Thiaumont-Fleury.

Nemški letalci nad Flandrijo.

Berolin, 18. septembra. Nemški hidroplani so obložili 17. septembra opoldne pred flandrsko obalo stoječe sovražne pomorske enote izdatno z bombami. Neoporečno smo konstatirali na matični ladji za letala, da smo zadeli. Nemški letalec, potisnjen vsled obrambnega ognja na stran, je bil prisiljen pristati na nizozemskih tleh.

Berolin, 20. septembra.

Nemški hidroplani so 19. septembra popoldne zopet napadli z bombami pred flandrsko obalo stoječe sovražne pomorske vojne sile ter neki rušilec, kakor smo brezdvomno konstatirali, večkrat zadeli.

Nova angleška armada.

„Leipziger N. N.“ poročajo iz Bazla po ta-mošnjih listih: Iz namigavanj „Daily Expressa“ izhaja, da vozijo Angleži novo angleško armado na več kakor 100 parnikih na kontinent.

Stališče Španske.

Poročevalec „Az Esta“ v Barceloni je imel baje v Barceloni razgovor z bivšim predsednikom Mauro, ki se je izrazil o stališču Španske baje takole: „V deželi je občutiti vedno naraščajoče razburjenje. Razne govorice krožijo po deželi.“ Maura hujska proti pristašem španske nevtralnosti ter pravi, da so špansko-francoske pogodbe iz let 1904 in 1908 še danes v veljavi in da je Španka po svoji geografski meji in svojem plemenu navezana na zapadne države. Zdi se, da dela Maura sporazumno z ministrskim predsednikom Romanonesom.

Dnevi darovanja

povodom najvišjega godu Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. od 4. do 8. dne oktobra 1916. (Dovoljeni z razpisom c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 25. julija 1916. l., št. 16721/M. I.) Spominjajte se v dneh darovanja **vojnih invalidov, jetičnih vojnika in vojaških vdov in sirot** z izdatnimi darovi, nadalje s tem, da kupujete oficijalne znake, da se udeležujete prireditvev, ter da pristopate društvu: C. kr. avstr. zaklad za vojaške vdove in sirote. Večje denarne darove prosimo vpslati vojnopomožnemu uradu c. kr. ministrstva za notranje stvari: na Dunaju, I., Hoher Markt 5, z oznamenilom „za dneve darovanja“ (Račun poštno hranilnice št. 152.600). — Za c. kr. avstr. zaklad za vojaške vdove in sirote: **Maks grof Wickenburg**, c. in kr. tajni svetnik, minister v p. Za zaklad invalidov vojnokrbnega urada: **Ivan vitez Löbl**, c. in kr. podmaršal. Za avstr. združbo za zatiranje jetike: **Dr. Ed. princ von u. zu Liechtenstein**, dvorni svet. v c. kr. ministrstvu za notranje stvari.

DNEVNE VESTI.

Pospeševalci vojnega posojila bodo dobili posebne priznalne diplome. Cesar je odredil, da se naj izstavljajo posebni pohvalni dekreti takim osebam, ki so odlično delovale v proseh vojnih posojil. Imena odlihovanih se objavijo v uradnem listu. Dekrete bo izdajal na podlagi Najvišjega pooblastila finančni minister.

Na deški ljudski šoli v Kranju se prične redni pouk v ponedeljek, dne 25. t. m., s sveto mašo ob osmi uri zjutraj v mestni župni cerkvi. Učenci, ki vstopijo letos v drugi ali četrti razred, naj se zbere točno ob tričetrt na osem v učilnici v Pfeiferjevi hiši; oni, ki vstopijo v tretji razred, pa v Kamenčanovi hiši. Učenci, ki vstopijo v prvi razred, naj pridejo k maši naravnost v cerkev, po maši pa v učilnico pri Kamenčanu.

Zamenjava novcev iz niklja po 20 v pri državnih blagajnah in filijalki avstro-ogrške banke. Ker je v interesu splošnosti, da se po najboljši možnosti pospeši dohajanje novcev iz niklja po 20 v v državne blagajne in blagajno avstro-ogrške banke, pozivljamo industrialce, trgovce in obrtnike kakor tudi vodstva drugih obratov z večjim denarnim poslovanjem, da prejete novce te vrste redno izročajo c. kr. davčnim uradom in filijalki avstro-ogrške banke v zamenjavo proti 20 v železnim novcem, oziroma drugim plačilnim sredstvom kronske veljave. Ker gre pri tej zamenjavi za dosego važnega patriotskega smotra, je pričakovati, da bode imel poziv popoln uspeh. Zadržavanje, ali celo skrivanje drobiža in zlasti novcev iz niklja je nesmiselno ter samo povzroča velike neprijetnosti v prometu.

Novi 2vinarski novci iz železa, ki pridejo kmalu v promet, bodo v sredi preluknjani.

Nov drobiž. Razpolovičenje in razčvetenje dvokronskih bankovcev je pripustno, ker plačuje avstro-ogrška banka za četrtinke celih 50 v za polovice pa cele krone.

Kolek na računih. Finančno ministrstvo je izdalo novo naredbo glede kolka za račune.

Požar. Posestniku Ivanu Škrjancu v Homcu pri Kamniku je pogorelo gospodarsko poslopje s krmo vred. Škode je 3000 K.

V Welsu je umrl gospod Karel vitez Hillmayr, nadrevident c. kr. državnih železnic, ki je služboval pred leti v Kranju, potem v Ljubljani na Dolenjskem kolodvoru in na to v Trstu, od koder je prišel v Wels. Bil je jake simpatičen uradnik in vrl narodnjak. Bodi mu prijazen spomin.

Vporaba mesa in masti. Oziraje se na tuu. razglas z dne 22. avgusta 1916 št. 21277 tičoč se utesnitve porabe mesa in masti se daje s tem na vsesplošno znanje, da določa min. naredba z dne

1. septembra 1916 drž. zak. št. 285 ne kakor dosedaj dva ampak tri dni v tednu, ob katerih je prodajanje in poraba mesa, svežega ali pripravljene prepovedana. Ti dnevi so ponedeljek, sreda in petek. Vendar pa se sme v sredah prodajati in uživati ovčje meso. Prestopki se bodo kaznovali z denarnimi globami do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev.

Star papir. Ker primanjkuje papirni industriji surovin, porabljal se bo v izdelovanje novega tudi star papir. C. kr. vojnopomočni urad apelira na vse prebivalstvo, zlasti tudi na večje podjetnike, da naj hranijo ves star papir (pisma, zavoje, časnike, akte itd.). V očigled potrebi papirne industrije so se že dvignili zasebni kupčevalci, ki skušajo spraviti nase čim največje množine škartnega papirja in ga z dobičkom prodati v tovarne. Zato apelira država tembolj na vse kroge, da ne bodo papirja samo shranjevali, temveč ga po možnosti tudi odstopili le c. kr. vojnopomočnemu uradu, bodisi proti plačilu ali brezplačno. Država bo namreč papir prodajala tovarnam, dobiček se pa porabi za

vojnopomočne namene, in sicer na Dunaju za c. kr. zaklad za vojaške vdove in sirote, na Češkem za deželno podružnico tega zaklada, v ostalih kronovinah pa za dotične vojnopomočne urade. Zato ravna vsakdo, ki star papir proda ali celo daruje državi, patrijotično, ker pospešuje javne dobrodelne svrhe. Kako se bo vršila akcija v posameznostih, se bo še določilo. Zaenkrat se le vsakdo prosi, da starega papirja ne razmeče in da ga ne prodaja zasebnim podjetnikom.

Koprive in njih listje

kupujem za vojne namene po predpisani ceni

K 6.— za 100 kg.

Navodila za nabiranje daje L. Rebolj, Kranj, 24.

Kot **pooblaščenec** krmilne centrale na Dunaju kupujem

divji kostanj

po najvišji ceni.

R. Marečič, Kranj.

Razširjajte naš list.

Najboljša kosa sedanosti

je

Gorenjska kosa

katera je izdelana iz najfineše srebrno-jeklene tvarine (Silberstahl). Kdor je že kosil ali poskusil srebrno-jekleno „Gorenjsko koso“, jo bode vsakemu najtopleje priporočal ter nikdar več druge vrste rabil, za katero se jamči (ali garantira), torej kdor še ni kosil z „Gorenjsko koso“, naj takoj piše po njo, katera se pa dobiva edinole v

Prvi gorenjski razpošiljalni IVAN SAVNIK, KRANJ.

„GORENJSKA KOSA“ je zelo priporočljiva tudi za ženske, ker je lahka kot pero. 17 24—22

„GORENJSKA KOSA“	60	65	70	75	80	cm dolga
	6	6½	7	7½	8	pesti

2'60, 2'70, 2'80, 2'90, 3'— K

Da je „GORENJSKA KOSA“ najboljša, je dokaz, ker se zahteva po vseh avstro-ogrskih deželah ter je vsakemu na razpolago mnogo pohvalnih pism.

„KINO IDEAL“ V LJUBLJANI.

Petek 22., sobota 23., nedeljo 24., ponedeljek 25. septembra:

Prvi spored velikih učinkovitosti 1916/17.

Sascha Messtrov teden.

Vojne aktualnosti.

TRILBY.

Najlepša in najboljša ameriška igralka Klara Kimbal-Joung je predstavljalka gl. vl., katero igra z globokim umet. umevanjem.

Za mladino neprimerno!

Za mladino neprimerno!

Torek 26.,

sreda 27.,

četrtak 28. septembra:

Monstre spored:

Prvi W. Psilander film:

Marka Römerja odločilna ura.

Življenska slika v treh dej. Waldemar Psilander, Anton Verdier, Ella Hansen in Elza Mautzins v glavnih nalogah

Gospodična in papa.

Učinkovita veseloigra v 3 dejanjih. Grete Almroth v glavni vl.

Za mladino neprimerno!

Za mladino neprimerno!

PREDNAZNAILO:

Dne 29. septembra do dne 2. oktobra: **Tekmec profesorja Erichsona.** Krim. drama v 5 dej. z M. Landom. Dol. 1800 m.

Pričetek predstav: Ob delavnikih: ob 4, ½, 6, 7 in ½, 9. Ob ned. in praz.: ob ½, 11 dop., 3, ½, 5, 6, ½, 8 in 9.

Gene prostorum: Ložni 1-90; parketni 1-10; rezervirani 1-90; I. pr. —90; II. pr. —50; Vojaki: —1-90; Djalci: —1-90; —30; —30; —30; —30.

! La poletje!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča

svojo bogato zalogo

sukna, letenskih modnih blagov, ceftrov in batistov za ženske bluze in obleke, pike, kambrikov, levantinov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za zimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga. Volneni robci, pleti najnovejših vzorcev in najbolj kakovosti.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Svarilo!

Koder se prodajajo ponaredbe naročite pristni

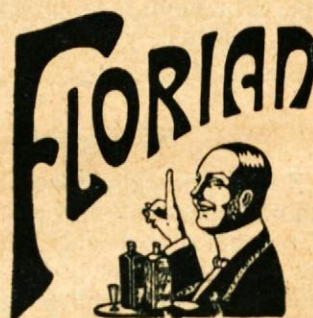
naravnost od izdelovalnice

pod naslovom:

Rastlinska destilacija

„FLORIAN“

v Ljubljani.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

Rezervni zaklad nad K 800.000.

6 52—34